

Zástavní právo a směnka, insolvence

Dal-li vlastník směnky zástavnímu věřiteli do zástavy směnku, je směnka stále majetkem zástavního dlužníka (zástavního indosanta); zástavní věřitel není vlastníkem směnky a nemůže ji dále převádět. Platí tedy, že dlužník, ohledně jehož majetku je vedeno insolvenční řízení a který dal směnečnému věřiteli do zástavy svou směnečnou pohledávku (předal mu směnku opatřenou zástavním indosamentem), není „třetí osobou“ ve smyslu § 183 odst. 1 insolvenčního zákona. Zastavená směnečná pohledávka je stále majetkem (insolvenčního) dlužníka, který insolvenční správce dlužníka po rozhodnutí o úpadku dlužníka sepíše (je oprávněn sepsat) do majetkové podstaty dlužníka (srov. i § 205 odst. 2 a § 206 odst. 1 písm. f/ insolvenčního zákona).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 76/2019-495 ze dne 29.7.2021)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce INSOLV, v. o. s., se sídlem v P., jako insolvenčního správce dlužníka Oleofin, a. s., zastoupeného Mgr. V.S., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Ing. D.J., se sídlem v H.K., jako zástupci insolvenční správkyně dlužníka SETUZA a. s., zastoupenému Mgr. M.Š., advokátem, se sídlem v P., za účasti Vrchního státního zastupitelství v Praze, se sídlem v P., o určení pravosti pohledávek, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 46 ICm 1097/2011, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka SETUZA a. s., se sídlem v Ú.n.L., vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 46 INS 2933/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. listopadu 2018, č. j. 46 ICm 1097/2011, 102 VSPH 348/2018-415 (KSUL 46 INS 2933/2010), tak, že dovolání se odmítá v rozsahu, v němž směřuje proti té části prvního výroku rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. listopadu 2018, č. j. 46 ICm 1097/2011, 102 VSPH 348/2018-415 (KSUL 46 INS 2933/2010), jíž odvolací soud potvrdil část bodu I. výroku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. prosince 2017, č. j. 46 ICm 1097/2011-354, kterou soud prvního stupně zamítl žalobu na určení pravosti dílčích pohledávek č. 2 v částce 32 876,71 Kč z titulu směnečného úroku a č. 3 v částce 126 485,43 Kč z titulu zákonného úroku z prodlení. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. listopadu 2018, č. j. 46 ICm 1097/2011, 102 VSPH 348/2018-415 (KSUL 46 INS 2933/2010), se v části prvního výroku, jíž odvolací soud potvrdil tu část bodu I. výroku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. prosince 2017, č. j. 46 ICm 1097/2011-354, kterou soud prvního stupně zamítl žalobu na určení pravosti dílčích pohledávek č. 2 v částce 226 268 520,15 Kč z titulu neuhrazené směnečné sumy a směnečného úroku a č. 3 v částce 666 666,70 Kč z titulu směnečné odměny, v potvrzující části prvního výroku o nákladech řízení a ve druhém výroku o nákladech odvolacího řízení zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení; jinak se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 1. prosince 2017, č. j. 46 ICm 1097/2011-354, Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu, jíž se žalobce [INSOLV, v. o. s., jako insolvenční správce dlužníka Oleofin, a. s., (dále jen „dlužník O“)] domáhal vůči insolvenční správkyni dlužníka SETUZA a. s. (dále jen „dlužník S“) Ing. V.J.V. (dále též jen „J. V.“) určení pravosti dílčích pohledávek č. 2 v částce 226 301 396,86 Kč z titulu neuhrazené směnečné sumy a směnečného úroku, č. 3 v částce 793 152,13 Kč z titulu směnečné odměny a zákonného úroku z prodlení a č. 4 v částce 29 888 480,96 Kč z titulu nevrácené půjčky ze dne 18. prosince 2008, přihlášených žalobcem do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II.

výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Dne 1. září 2008 vystavil dlužník S směnku vlastní s doložkou bez protestu se směnečnou sumou 200 mil. Kč na řad společnosti CAMPASPOL HOLDING a. s., splatnou 1. října 2008 v Ústí nad Labem (dále jen „zastavená směnka“). Směnka je opatřena indosamentem remitenta na EURO CAPITAL ALLIANCE LTD. (dále jen „společnost E“) s doložkou sine obligo ze dne 3. září 2008, nedatovaným blankoindosamentem společnosti E a nedatovaným zástavním indosamentem dlužníka O na společnost PPF banka a. s. (dále jen „banka P“).

[2] Dne 25. srpna 2009 uzavřel dlužník O s bankou P zástavní smlouvu k zajištění pohledávky ze smlouvy o kontokorentním úvěru ze dne 29. srpna 2008, č. 90002608 (dále jen „smlouva o úvěru“), a to do výše pohledávek, které vznikly nebo vzniknou do 30. září 2019 do úhrnné výše 250 mil. Kč. Zástavou byla zastavená směnka s tím, že zástavní právo vzniká předáním směnky bance P. Smluvní strany se dohodly, že je-li zástavní směnka opatřena zástavním rubopisem, je banka P povinna vyznačit na směnce zánik zástavního práva. Banka P směnku převzala, o čemž byl dne 25. srpna 2009 sepsán předávací protokol.

[3] Smlouvou o půjčce ze dne 18. prosince 2008 (dále jen „smlouva o půjčce“) poskytl dlužník O dlužníku S půjčku 80 mil. Kč do 28. února 2009 s úrokem 7,41 % p. a.

[4] Dohodami o vzájemném zápočtu mezi dlužníkem O a dlužníkem S ze dne 2. dubna 2009, 30. června 2009, 30. září 2009, 30. října 2009 a 31. prosince 2009 si strany těchto dohod započítaly pohledávky dlužníka S oproti pohledávce dlužníka O plynoucí ze smlouvy o půjčce. Po započtení činila pohledávka dlužníka O za dlužníkem S ze smlouvy o půjčce částku 10 829 478,04 Kč.

[5] Smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 6. ledna 2010 postoupil dlužník O společnosti INFOLAND s. r. o. (dále jen „společnost I“) pohledávku za dlužníkem S ze smlouvy o půjčce, která k 1. lednu 2010 činila 10 829 478,04 Kč.

[6] Dne 29. ledna 2010 uzavřel dlužník O jako prodávající a společnost OKTOPUS spol. s r. o. (nyní OKTOPUS spol. s r. o. v likvidaci) [dále jen „společnost OK“] jako kupující smlouvu o převodu zastavené směnky. Ve smlouvě bylo sjednáno, že vlastnické právo ke směnce přechází na kupujícího ke dni podpisu smlouvy a předání cenného papíru se nevyžaduje.

[7] Dne 8. února 2010 uzavřela společnost OK jako prodávající a společnost STZ a. s. (dále jen „společnost STZ“) jako kupující smlouvu o prodeji zastavené směnky. Ve smlouvě je sjednáno, že vlastnické právo ke směnce přechází na kupujícího ke dni podpisu smlouvy a předání cenného papíru se nevyžaduje.

[8] Dne 8. února 2010 podepsala společnost OK jako prodávající a společnost STZ jako přebírající předávací protokol, jímž se potvrzuje předání zastavené směnky v sídle banky P dne 8. února 2010. Popis směnky v protokolu obsahuje i zástavní indosament na banku P.

[9] Dlužník O předal zastavenou směnku společnosti OK a ta následně společnosti STZ.

[10] Usnesením ze dne 29. července 2010, č. j. MSPH 88 INS 3043/2010-A-29, Městský soud v Praze zjistil úpadek dlužníka O a jeho insolvenčním správcem ustanovil žalobce.

[11] Dne 22. září 2010 sepsal žalobce do majetkové podstaty dlužníka O zastavenou směnku.

[12] Usnesením ze dne 10. prosince 2010, č. j. KSUL 46 INS 2933/2010-A-83, insolvenční soud zjistil

úpadek dlužníka S, prohlásil konkurs na jeho majetek a insolvenčním správcem ustanovil J. V., poté co „ukončil činnost žalobce jako předběžného insolvenčního správce“.

[13] Banka P přihlásila dne 7. ledna 2011 do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S pohledávku ze zastavené směnky ve výši 25 mil. Kč. Pohledávku přihlásila jako zajištěnou zástavním právem k nemovitostem dlužníka S, a dále jako vázanou na rozvazovací podmínku spočívající v tom, že pohledávka, kterou zajišťuje zastavená směnka, bude zaplacená jinak než z uplatnění přihlášky. K okolnostem vzniku pohledávky uvedla, že postoupila na základě smlouvy ze dne 29. srpna 2008 společnosti STZ pohledávku ze smlouvy o úvěru, za sjednanou úplatu ve výši 189 870 577 Kč, kdy částka ve výši 24 870 577 Kč dosud nebyla uhrazena.

[14] Společnost STZ přihlásila do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S směnečnou pohledávku, jejímž právním titulem je zastavená směnka.

[15] Žalobce uplatnil přihláškou pohledávky ze dne 10. ledna 2011 v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka S mimo jiné:

a/ pohledávku č. 2 ve výši 226 301 369,86 Kč jako pohledávku na zaplacení směnečného peníze 200 mil. Kč ze zastavené směnky s příslušenstvím ve výši 26 301 369,86 Kč, což je úrok 6 % p. a. od 1. října 2008 do 10. prosince 2010 (dále jen „pohledávka 2“),

b/ pohledávku č. 3 ve výši 793 152,13 Kč jako pohledávku na zaplacení směnečné odměny ze zastavené směnky ve výši 666 666,70 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši od 1. října 2008 do 10. prosince 2010 ve výši 126 485,43 Kč (dále jen „pohledávka 3“),

c/ pohledávku č. 4 ve výši 29 888 480,96 Kč jako pohledávku ze smlouvy o půjčce (dále jen „pohledávka 4“).

[16] V rámci insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S popřel při přezkumném jednání konaném dne 8. března 2011 dlužník S a J. V., zastoupená na základě plné moci J. D. (dále jen „J. D.“), pohledávky 2, 3 a 4 co do pravosti z důvodu sporu o vlastnictví zastavené směnky.

[17] J. V. vyrozuměla žalobce dopisem ze dne 6. dubna 2011, doručeným 18. dubna 2011, o popření pohledávek 2, 3 a 4 co do pravosti.

[18] Usnesením ze dne 30. ledna 2017, č. j. KSUL 46 INS 2933/2010-B-164, insolvenční soud ustanovil zástupcem J. V. D. J. (žalovaného).

[19] Směnku předložil žalobce, jemuž ji vydala banka P, která ji drží od 25. srpna 2009.

3. Na tomto skutkovém základě se insolvenční soud nejdříve zabýval pasivní věcnou legitimací. Dovodil, že pasivně věcně legitimovanou je insolvenční správkyň dlužníka S, neboť následné ustanovení zástupce insolvenční správkyň dlužníka S nemá na tuto zákonem určenou pasivní věcnou legitimaci dopad, pouze práva a povinnosti vyplývající z postavení insolvenční správkyň za ni po přechodnou dobu vykonává určený zástupce.

4. Insolvenční soud se dále zabýval námitkou žalobce, že přezkumné jednání bylo nezákonné, nemá právní účinky a nelze k němu přihlížet, neboť J. V. se při něm nechala zastupovat J. D.

5. Cituje § 190 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), ve znění účinném do 31. prosince 2013 a ve znění účinném od 1. ledna 2014, insolvenční soud uvedl, že přezkumné jednání se konalo, insolvenční soud je nezrušil, přezkum proběhl a s ohledem na uvolnění právní úpravy od 1. ledna 2014 (kdy je zastoupení jiným insolvenčním správcem při přezkumném

jednání přípustné) nelze dovozovat, že přezkumné jednání neproběhlo, bylo nezákonné či neúčinné. Mohlo tak jít pouze o porušení povinnosti insolvenční správkyň při výkonu funkce, kdy insolvenční soud, ač mohl a měl, nezjednal nápravu (nepřesunul přezkumné jednání na jiný termín), když to bylo ještě možné. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, na které v této souvislosti odkazoval žalobce [šlo u usnesení ze dne 30. srpna 2010, č. j. 1 VSPH 631/2010-B-27 (KSHK 45 INS 154/2010) a ze dne 6. ledna 2014, č. j. 2 VSPH 1536/2013-B-29 (KSPH 35 INS 11485/2012)], se vztahují k otázce důvodnosti uložení pořádkové pokuty insolvenčnímu správci za neomluvenou neúčast u přezkumného jednání, které se nekonalo, a neobsahují závěr, že přezkumné jednání konané s insolvenčním správcem zastoupeným jiným insolvenčním správcem je nezákonné a nemá právní účinky.

6. K námitce, že popření pohledávek je neúčinné pro neurčitost, insolvenční soud uvedl, že rozhodnutí, na něž žalobce odkazuje (šlo o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. května 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98, uveřejněný pod číslem 76/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), sice konstatuje nedostatečnost popření založeného na pouhém nesouhlasu s uplatněnou pohledávkou, avšak pouze u popření výše či pořadí pohledávky. Při popření pravosti pohledávky není nutné tvrdit jinou výši či pořadí.

7. Poté se insolvenční soud zabýval pravostí pohledávek 2, 3 a 4.

8. K pohledávkám 2 a 3 (pohledávky ze směnky).

Cituje čl. I § 13 odst. 2, § 14 odst. 1, odst. 2 písm. c/, § 16 odst. 1 větu první, § 19 odst. 1, § 28, § 48 odst. 1 a § 78 odst. 1 zákona č. [191/1950](#) Sb., zákona směnečného a šekového (dále jen „směnečný zákon“), a § 17 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb., o cenných papírech, považoval insolvenční soud za zásadní, zda je dlužník O majitelem směnky.

9. Poslední rubopis na směnce je zástavní; legitimuje indosatáře k uplatňování práv ze směnky, indosatář se jím však nestává vlastníkem směnky. Vlastníkem směnky a věřitelem směnečné pohledávky zůstává indosant, zatímco indosatář nabývá jen zástavní právo ke směnce. Indosatář směnku převést nemůže a jím napsaný indosament má jen účinky zmocňovacího indosamentu.

10. Dlužník O zůstal majitelem směnky a mohl ji dále převést. Vzhledem k blankoindosamentu tak mohl učinit i bez vyznačení dalšího indosamentu, mohl tedy směnku odevzdat třetí osobě, aniž vyplnil blankoindosament či směnku dále indosoval. Podmínkou převodu bylo odevzdání a předání směnky, k němuž došlo předáním směnky dlužníkem O společnosti OK a následně předáním společností OK společnosti STZ.

11. Odkazuje dále na § 196a odst. 3 a 6 a § 446 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), insolvenční soud nepovažoval převody směnky za neplatné. Jestliže dlužník O směnku úplatně nabyt, úplatu zaplatil a dále směnku převedl, byl při nabytí zjevně v dobré víře, že převodce byl k převodu oprávněn a jeho vlastnictví zastavené směnky tak nelze zpochybnit. Za převody následující po zastavení směnky bance P (převod dlužníkem O společností OK a následně společností OK společností STZ) byla sjednána a zaplacená cena cca 90 mil. Kč, což bylo odpovídající vzhledem k tomu, že šlo o směnku po splatnosti a zastavenou bance P k zajištění pohledávky do výše 250 mil. Kč.

12. Pohledávky 2 a 3 jsou pak bez dalšího v malé části rovněž zjevně nedůvodné, a to v úroku ze směnečného peníze za den splatnosti, neboť za den splatnosti směnečný úrok majiteli směnky nenáleží, a dále úroku z prodlení ze směnečné odměny, když nároky majitele proti přímému dlužníkovi ze směnky jsou upraveny speciálně v čl. I. § 48 směnečného zákona a úrokem je jen směnečný úrok ze směnečného peníze, nikoliv ze směnečné odměny.

13. K pohledávce 4 (pohledávka ze smlouvy půjčky).

Ač ve vztahu k této pohledávce nebyl uveden důvod popření, bylo popření namíště, když pohledávka částečně zanikla započtením (pěti dvoustrannými dohodami o zápočtu) a v nezaniklé části (v částce 10 829 478,04 Kč) ji dlužník O postoupil společnosti I (pro účely popření co do pravosti se na postoupení přitom hledí jako na zánik).

14. Namítá-li žalobce, že dohody o zápočtu z 30. června 2009, 30. září 2009 a 30. října 2009 (šlo o druhou, třetí a čtvrtou dohodu) nebyly platné, neboť je neuzavřely osoby oprávněné jednat za obě smluvní strany, pak uvedené dohody skutečně nepodepsali za dlužníka S ani za dlužníka O členové jejich představenstev. První a pátá dohoda o započtení však byly podepsány členy představenstev a druhá až čtvrtá dohoda tak zapadají v časové posloupnosti a v peněžitém vyjádření do „střední části započtečního řetězce“; proto byly tyto tři dohody nepochybně uzavřeny osobou jednajícím za dlužníka O v rámci činnosti, ke které byla pověřena, a v rámci tohoto pověření k určité činnosti zmocněna ze zákona (§ 15 obch. zák.) i k právním úkonům, které se při této činnosti obvykle činí. V opačném případě by nedávalo smysl, aby se dlužník O jednajícím předsedou představenstva v poslední (páté) dohodě z 31. prosince 2009 nepřímě přihlašoval (navázáním na zůstatek pohledávky ze smlouvy o půjčce po předchozím, čtvrtém, započtení) k předchozím započtením. Otázka osoby jednajícím za dlužníka S pak není významná, neboť důsledkem případného překročení zákonného zmocnění není neplatnost úkonu, ale to, že jím právní osoba při splnění podmínek stanovených zákonem (§ 20 odst. 2 obč. zák.) není vázána, kdy tohoto překročení se může dovolávat pouze ten, k jehož ochraně je možnost zprostit se povinností vyplývajících ze smlouvy stanovena, tj. v tomto případě dlužník S, resp. jeho insolvenční správkyne; ta tak ale neučinila.

15. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

16. Odvolací soud se nejdříve zabýval zákonností přezkumného jednání a ztotožnil se se závěry insolvenčního soudu. Za právně významné považoval i to, že J. D. zastupující na přezkumném jednání J. V., nezměnila stanovisko, které zaujala J. V. k pohledávkám 2 až 4 v seznamu přihlášených pohledávek. Za neopodstatněnou měl námitku Vrchního státního zastupitelství v Praze, že k účinnému popření pohledávky 2 a 3 nedošlo proto, že insolvenční soud neustanovil k tomuto popěrnému úkonu odděleného insolvenčního správce, ač tak učinit měl v situaci, kdy J. V. byla v okamžiku přezkumu zároveň insolvenční správkyň společnosti STZ, za níž přihlásila do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S pohledávku ze zastavené směnky, tedy ve zjevném rozporu zájmů, jenž lze spatřovat již v tom, že úspěšným popřením pohledávek žalobce by se zvýšilo odpovídajícím způsobem uspokojení věřitelů společnosti STZ a tím i odměna J. V. Odvolací soud uvedl, že o „konflikt zájmů“ nešlo, neboť k přezkumu pohledávky společnosti STZ byl ustanoven oddělený správce, a dále proto, že popření pohledávek J. V. žalobci nebrání, aby prokázal, že pohledávky 2 a 3 jsou po právu. Nadto nelze usuzovat, že důsledkem úspěšného popření pohledávek žalobce se zvýší uspokojení pohledávek věřitelů společnosti STZ a tím i odměna J. V.

17. K námitce, že popření pohledávek 2 až 4 je neurčité, odvolací soud uvedl, že se potud ztotožňuje se závěry insolvenčního soudu.

18. Při posuzování důvodnosti žaloby na určení pohledávek 2 a 3 považoval odvolací soud (vyjma požadavku na úrok ze směnečného peníze za den splatnosti u pohledávky 2 a na úrok z prodlení z odměny u pohledávky 3, jež neobstojí z důvodů uvedených insolvenčním soudem) za rozhodující výklad čl. I § 19 směnečného zákona. Z uvedeného ustanovení plyne, že zástavní rubopis má legitimační účinky, tj. legitimuje k výkonům práv ze směnky, staví zástavního indosatáře do postavení majitele směnky a dává mu možnost vykonávat práva ze směnky svým jménem, včetně uplatnění práv ze směnky v soudním řízení. Zároveň nemá transportní efekt, neboť zástavní

indosatář nemůže směnku převést, resp. jeho indosamenty mají účinky toliko zmocňovacích indosamentů. Při vrácení směnky zástavci si zástavce musí obnovit svou vlastní legitimaci, aby mohl práva ze směnky sám vykonávat. Jinými slovy, po dobu trvání zástavního práva ke směnce není vlastník směnky (jímž je dle tvrzení žalobce dlužník O) oprávněn vymáhat a přijímat plnění ze směnky, nýbrž k tomu je oprávněn pouze zástavní věřitel. Opačný výklad by byl v rozporu s účelem zástavního práva. Žalobce tak nebyl legitimován uplatnit práva dlužníka O ze směnky v soudním řízení, a to ani přihláškou pohledávek 2 a 3 v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka S. Závěr insolvenčního soudu, že pohledávky 2 a 3 nejsou po právu, je tak ve výsledku správný.

19. Při posuzování pohledávky 4 odvolací soud odkázal na závěry insolvenčního soudu.

20. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce „v celém rozsahu“ dovolání, jež má za přípustné podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), pro řešení otázek hmotného nebo procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a dále pro řešení otázek dovolacím soudem dosud neřešených, uplatňuje dovolací důvod spočívající v nesprávném právním posouzení věci, a navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

21. Dovolatel zakládá přípustnost dovolání na těchto otázkách:

[1] Kdo je po zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka osobou oprávněnou uplatňovat nároky ze směnky ve vlastnictví dlužníka, je-li ke směnce uplatněno právo na uspokojení ze zajištění přihlášeným věřitelem?

[2] Mohl pohledávky v insolvenčním řízení podle právní úpravy účinné do 31. prosince 2013 přezkoumat namísto insolvenčního správce jeho zástupce?

[3] Jaký dopad má na platnost přezkumu pohledávek provedeného v insolvenčním řízení podle právní úpravy účinné do 31. prosince 2013 to, že insolvenční správce se nezúčastnil přezkumného jednání osobně?

Otázku [1] považuje dovolatel za řešenou v rozporu s rozhodovací praxí dovolacího soudu, otázky [2] a [3] za dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu neřešené.

22. K položeným otázkám argumentuje dovolatel následovně:

23. Ad [1] Uplatnění nároků ze směnky ve vlastnictví dlužníka, je-li zastavena insolvenčnímu věřiteli.

Podle dovolatele ignoruje právní posouzení odvolacího soudu skutečnost, že na majetek dlužníka O bylo zahájeno insolvenční řízení. Cituje judikaturu Nejvyššího soudu, konkrétně rozsudek ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 3963/2011, uveřejněný pod číslem 70/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 70/2012“), rozsudek ze dne 7. června 2018, sp. zn. 29 Cdo 2772/2016, uveřejněný pod číslem 72/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 72/2019“), usnesení ze dne 29. srpna 2018, sen. zn. 29 NSČR 193/2016, uveřejněné pod číslem 80/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 80/2019“), rozsudek ze dne 31. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 2690/2011, usnesení ze dne 29. května 2015, sen. zn. 29 NSČR 4/2013, jež se týká uplatňování pohledávky zajištěné zástavním právem k pohledávce insolvenčního dlužníka za jeho dlužníkem (poddlužníkem) v insolvenčním řízení a uspokojení z takové zástavy, tvrdí, že tyto závěry je nutné aplikovat i v poměrech projednávané věci, byť předmětem zástavního práva není pohledávka dlužníka, nýbrž směnka.

V insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka O, do něhož banka P přihlásila pohledávku za dlužníkem O jako zajištěnou zástavním právem k zastavené směnce, není banka P jako zajištěný

věřitel oprávněna sama vymáhat nároky ze zastavené směnky. Dlužník O není třetí osobou ve smyslu § 183 odst. 1 insolvenčního zákona a zastavená směnka je majetkem dlužníka O; proto ji žalobce sepsal do majetkové podstaty dlužníka O. Poté co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek dlužníka O, nebyla banka P oprávněna domáhat se nároků ze směnky žalobou (či přihláškou pohledávky) vůči dlužníku S, a to bez ohledu na to, že zajištěná pohledávka nebyla řádně a včas uspokojena a zástavní právo ke směnce bylo účinné. Po prohlášení konkursu na majetek dlužníka O pak byl jedinou osobou oprávněnou domáhat se vůči dlužníku S zaplacení zastavené směnky žalobce jako insolvenční správce dlužníka O. Banka P měla od zahájení insolvenčního řízení pouze právo na uspokojení „z výtěžku zpeněžení“ zastavené směnky, kdy směnka tvoří do jisté míry oddělenou majetkovou podstatu, z níž nemohou být uspokojeni jiní věřitelé dlužníka O.

Opačný závěr by, vzhledem k tomu, že banka P uplatnila jako věřitel v insolvenčním řízení pohledávku toliko 25 mil. Kč, vedl k „propadnutí“ částky 175 mil. Kč, což by vedlo k hrubému poškozování věřitelů i dlužníků v rozporu se základními zásadami insolvenčního řízení.

24. Ad [2] a [3] Neúčast insolvenčního správce u přezkumného jednání a důsledky z toho plynoucí.

Podle dovolatele proběhlo přezkumné jednání v rozporu s tehdy účinnou kogentní právní úpravou (konkrétně s § 190 odst. 2 insolvenčního zákona účinného do 31. prosince 2013), když se jej neúčastnila J. V., nýbrž (jako její zástupkyně) J. D. Účast insolvenční správkyně je podle dovolatele nenahraditelná, přezkum nemohl s ohledem na jeho význam provést „zástupce insolvenčního správce“ a pokud neprovedl přezkoumání přihlášených pohledávek insolvenční správce osobně, k přezkoumání nedošlo. Přezkumné jednání je tudíž protizákonné a nicotné.

Na uvedeném ničeho nemění ani to, že novelizované ustanovení § 190 odst. 2 insolvenčního zákona s účinností od 1. ledna 2014 zastoupení jinou osobou zapsanou do seznamu insolvenčních správců umožňuje. Novelizaci totiž nelze retroaktivně aplikovat na přezkumné jednání a nelze jí ospravedlnit zřejmé vady přezkumného jednání, jak činí odvolací soud.

Nedošlo-li k přezkoumání pohledávek, pak pohledávky 2, 3 a 4 nebyly ani popřeny a přezkumné jednání by mělo proběhnout znovu. Odvolací soud nesouhlasným názorem k neplatnosti přezkumu bagatelizuje význam přezkumného jednání. Nejvyšší soud přitom v rozsudku ze dne 31. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 3146/2011, uvedl, že v případech, kdy první přezkumné jednání trpělo vadami, je opětovný přezkum již jednou přezkoumané pohledávky či opakované provedení celého přezkumného jednání přípustné a dokonce i žádoucí. Nedošlo-li k řádnému přezkumnému jednání, nemá proběhlý přezkum žádné účinky a řízení o určení pohledávek přihlášených dlužníkem O do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S je tak vedeno předčasně.

Přezkum pohledávek je pak podle dovolatele v rozporu se zákonem i pro důvody uváděné státním zastupitelstvím. J. V. je od 17. prosince 2010 insolvenčním správcem společnosti STZ a tvrdí, že společnost STZ je vlastníkem zastavené směnky; má tak osobní zájem na tom, aby zastavená směnka náležela do majetkové podstaty společnosti STZ. Takový vztah pak ovlivňuje celkový způsob výkonu práv a povinností J. V. ve vztahu k pohledávkám uplatněným žalobcem, což prokazuje její celkový postup v insolvenčním řízení (vede sama se sebou incidenční spor o určení pohledávky, ignoruje odporovatelné úkony dlužníka, vede spor o určení pravosti pohledávky, v němž je podáno toto dovolání). Insolvenční soud měl pro střet zájmů podle § 34 insolvenčního zákona ustanovit odděleného insolvenčního správce, neboť jen ten mohl ve vztahu k dlužníku O vystupovat nestranně a nezávisle. Přezkoumání pohledávek insolvenčním správcem ve střetu zájmů nemůže mít žádné účinky a přezkum je tak nutné provést znovu řádným způsobem.

25. Dovolatel dále tvrdí, že odvolací soud postupoval nečekaným a nepředvídatelným způsobem, čímž mu znemožnil uplatnění jeho práv, napadené rozhodnutí je tzv. překvapivým rozhodnutím, a

odvolací soud postupem v rozporu s § 118a o. s. ř. ve spojení s § 213b o. s. ř. zatížil řízení vadou, jež měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

26. Právní názor o nedostatku legitimace žalobce k uplatnění práv ze zastavené směnky, na kterém založil své právní posouzení věci, vyslovil odvolací soud poprvé až v rámci vyhlášení napadeného rozhodnutí při sdělení stručného odůvodnění. V předchozím řízení nemohl žalobce z ničeho dovodit, že se odvolací soud při právním hodnocení bude ubírat zvoleným směrem. Změnil-li odvolací soud právní kvalifikaci věci, měl žalobce po seznámení se svým odlišným názorem vyzvat k doplnění rozhodných skutečností a označení důkazů, a pokud tak neučinil, pak byl žalobce zbaven práva se k věci relevantně právně vyjádřit a navrhnout odpovídající důkazy.

27. V podání ze dne 24. srpna 2020, označeném jako „Doplnění informací k podanému dovolání“, dovolatel uvedl, že za účelem řádného rozhodnutí ve věci podaného dovolání je nutné vyřešit předběžnou otázku spočívající v tom, zda směnka náleží do majetkové podstaty dlužníka O. K tomu poukazuje na to, že žaloba, jíž se žalobce - společnost STZ domáhala vyloučení zastavené směnky z majetkové podstaty dlužníka O, byla pravomocně zamítnuta rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 5. února 2020, č. j. 88 ICM 1885/2010-113, a dovolací soud by tak měl z pravomocného řešení této otázky podle § 135 odst. 2 o. s. ř. vycházet. Zároveň tvrdí, že neuplatňuje žádné nové skutečnosti nebo důkazy v rozporu s § 241a odst. 6 o. s. ř., neboť jde o právní skutečnost (nikoliv skutkovou otázku), která byla známa soudu již v průběhu „řízení o rozsudku“ napadeném dovoláním.

28. Žalovaný se ve vyjádření k dovolání ze dne 27. února 2019 ztotožnil s rozsudkem odvolacího soudu a navrhl, aby dovolání žalobce bylo odmítnuto, případně zamítnuto.

29. Napadené rozhodnutí je podle žalovaného postaveno na dvou samostatných důvodech (1/ nedostatek legitimace žalobce k uplatňování práv ze zastavené směnky, 2/ skutečnost, že zastavenou směnku dlužník O převedl), jež oba vedou k zamítnutí žaloby. Aby mohl žalobce s dovoláním uspět, musel by dovoláním napadnout oba důvody, což neučinil.

30. Žalovaný dále tvrdí, že ohledně pohledávky ze směnky je nutné aplikovat směnečný zákon (konkrétně čl. I § 19), který je komplexní zvláštní právní úpravou, a není tak možné analogicky používat právní úpravu zástavního práva k pohledávce. Postavení „zástavního věřitele pohledávky“ a zástavního indosatáře je navíc výrazně odlišné. Vyznačením zástavního rubopisu nabývá veškerá práva ke směnce zástavní indosatář (zejména právo směnku uplatnit) a zástavnímu indosantovi zbývá pouze právo směnku převést, které však prakticky nemůže uplatnit, neboť k převodu je nutné směnku předat (tu však drží zástavní indosatář). Pouze zástavnímu indosatáři coby řádnému majiteli směnky svědčí podle čl. I § 16 směnečného zákona nepřetržitá řada indosamentů. Zástavce by svou legitimaci obnovil pouze přeškrtnutím zástavního indosamentu, k čemuž však nedošlo. Práva ze směnky tak nadále přísluší zástavnímu indosatáři, bance P, a zástavní indosant, dlužník O, práva ze zastavené směnky vykonávat nemůže, zejména nemůže směnku uplatnit. Právní úprava insolvenčního zákona o převodu dispozičních práv „úpadce“ na insolvenčního správce proto na daný případ vůbec nedopadá.

31. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 30. září 2017 (srov. bod 2., části první, článku II. zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

32. Dovolací soud jednal jako se žalovaným s Ing. Davidem Jánošíkem, jako zástupcem J. V., jenž byl do funkce ustanoven usneseními insolvenčního soudu ze dne 11. března 2016, č. j. KSUL 46 INS 2933/2010-B-152, a ze dne 30. ledna 2017, č. j. KSUL 46 INS 2933/2010-B-164. Zástupce

insolvenčního správce je samostatným subjektem, jenž vykonává funkci insolvenčního správce vlastním jménem, když jeho zastoupení spočívá v dočasném nahrazení funkce insolvenčního správce. Zástupce insolvenčního správce tak nejedná „za“ insolvenčního správce.

33. Dovolání proti té části prvního výroku napadeného rozsudku, kterou odvolací soud potvrdil bod I. výroku v části, že se zamítá žaloba na určení pravosti dílčích pohledávek č. 2 v částce 32 876,71 Kč z titulu směnečného úroku a č. 3 v částce 126 485,43 Kč z titulu zákonného úroku z prodlení, Nejvyšší soud podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř. odmítl jako nepřijatelné.

34. Judikatura Nejvyššího soudu je (totiž) ustálena v závěru, že spočívá-li rozhodnutí odvolacího soudu na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede samostatně k výsledku dosaženému rozhodnutím odvolacího soudu, není dovolání ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, jestliže řešení některé z těchto otázek nebylo dovoláním zpochybněno, nebo jestliže některá z těchto otázek nespĺňuje předpoklady vymezené v ustanovení § 237 o. s. ř. Je tomu tak proto, že dovolací soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody, včetně jejich obsahového vymezení, a z jiných než dovolatelem uplatněných důvodů napadené rozhodnutí přezkoumat nemůže (srov. ustanovení § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. a např. důvody nálezu Ústavního soudu ze dne 11. listopadu 2009, sp. zn. IV. ÚS 560/08, uveřejněného pod číslem 236/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Věcný přezkum posouzení ostatních právních otázek nemůže za tohoto stavu ovlivnit výsledek řízení a dovolání je tak nepřijatelné jako celek. Srov. k tomu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2005, sp. zn. 29 Odo 663/2003, uveřejněné pod číslem 48/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a v poměrech občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2013 např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2020, sen. zn. 29 NSČR 43/2018, uveřejněné pod číslem 101/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

35. Odvolací soud založil neoprávněnost uvedené části nároku na dvou samostatných závěrech (1/ nemožnost vymáhat směnečnou pohledávku, 2/ neoprávněnost požadovat směnečný úrok za den splatnosti směnky a zákonný úrok z prodlení ze směnečné odměny), z nichž každý sám o sobě vede k zamítnutí této části žaloby. Dovolatel však právní závěr o neoprávněnosti směnečného úroku za den splatnosti směnky (úrok 6 % p. a. z částky 200 mil. Kč za jeden den prodlení činí 32 876,71 Kč) a z titulu zákonného úroku z prodlení ze směnečné sumy (přihlášeného ve výši 126 485,43 Kč) nenapadl.

36. Oproti tomu není důvodná námitka žalovaného v jeho vyjádření, že dovolání je nepřijatelné jako celek, neboť napadené rozhodnutí je postaveno na dvou samostatných důvodech, jež oba vedou k zamítnutí žaloby. Se závěrem insolvenčního soudu, že žaloba není opodstatněná nejen z důvodu nedostatku legitimace žalobce k uplatňování práv ze zastavené směnky, ale rovněž z důvodu, že zastavenou směnku dlužník O převedl, se odvolací soud, jak plyne z jeho rozhodnutí, neztotožnil.

37. Proti zbylé části napadeného rozhodnutí je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázek dovolacím soudem dosud neřešených, konkrétně otázky, kdo je po zahájení insolvenčního řízení na majetek zástavního indosanta oprávněn vymáhat směnečnou pohledávku, a dále otázky, zda neúčast insolvenčního správce na přezkumném jednání v době před 1. lednem 2014 způsobuje tak zásadní vady, že je nutné opakovat přezkum pohledávek.

38. V mezích přípustného dovolání se Nejvyšší soud (v intencích § 242 odst. 3 o. s. ř.) nejprve zabýval tím, zda řízení je postiženo vadami tvrzenými dovolatelem (existence jiných vad neplyne ani ze spisu), tedy namítanou nepředvídatelností napadeného rozhodnutí ve spojení s porušením povinnosti podle § 118a o. s. ř.

39. Již v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 20. června 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněném pod číslem 115/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 115/2012“), Nejvyšší soud vysvětlil, že rozsah důkazní povinnosti je ve sporném řízení

zásadně určen rozsahem povinnosti tvrdit skutečnosti, neboť aby mohl účastník nějakou skutečnost prokázat, musí ji nejdříve tvrdit. V tomto smyslu právní teorie hovoří o břemenu tvrzení, jímž rozumí procesní odpovědnost účastníka řízení za to, že za řízení netvrdil všechny rozhodné skutečnosti významné pro rozhodnutí a že z tohoto důvodu muselo být rozhodnuto o věci samé v jeho neprospěch. Smyslem břemene tvrzení je umožnit soudu rozhodnout o věci samé i v takových případech, kdy určitá skutečnost, významná podle hmotného práva pro rozhodnutí věci, pro nečinnost účastníků (v důsledku nesplnění povinnosti uložené účastníkům § 101 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) nemohla být prokázána, neboť vůbec nebyla účastníky tvrzena. K tomu, aby účastník v řízení dostal své povinnosti tvrzení, slouží poučení podle § 118a odst. 1 o. s. ř.

40. Poučovací povinnost ve smyslu § 118a odst. 3 o. s. ř. se pak uplatňuje tam, kde je namístě učinit závěr, že účastník, jemuž je ku prospěchu prokázání určité (pro věc rozhodné) skutečnosti, nesplnil svou důkazní povinnost, respektive dosud provedenými důkazy neunesl důkazní břemeno o takové skutečnosti, takže nenabídne-li (po poučení dle § 118a odst. 3 o. s. ř.) důkazy způsobilé takovou skutečnost prokázat, budou jej stíhat procesní následky spočívající v neunesení důkazního břemene o takové skutečnosti (srov. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010, uveřejněný pod číslem 98/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo opět R 115/2012).

41. Rozhodnutí založené na neunesení důkazního břemene o určité skutečnosti nelze zaměňovat s rozhodnutím založeným na tom, že na základě jiných důkazů byl skutkový stav o této skutečnosti zjištěn (pozitivně) jinak, než tvrdil některý z účastníků. V takovém případě nejde o to, že se určitá skutečnost neprokázala, nýbrž o to, že se prokázala jinak, než účastník tvrdil. Má-li soud určitou skutečnost za prokázanou jinak, než tvrdil některý z účastníků řízení, pak nemá důvod přistoupit k poučení dle § 118a odst. 3 o. s. ř., jelikož jeho rozhodnutí není v takovém případě rozhodnutím založeným na neunesení důkazního břemene o oné skutečnosti (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2019, sp. zn. 29 Cdo 3071/2018, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 9, ročníku 2020, pod číslem 89). O takový případ jde i v této věci (kdy napadené rozhodnutí nespočívá na závěru o neunesení důkazního břemene nebo břemene tvrzení).

42. K samotné (dovolatelem tvrzené) „překvapivosti“ napadeného rozhodnutí (bez vazby na poučovací povinnost dle § 118a o. s. ř.) Nejvyšší soud uvádí, že potud ustáleně judikuje, že byla-li právní otázka, kterou odvolací soud zkoumal s jiným výsledkem, zkoumána již soudem prvního stupně, mohl být rozhodnutím odvolacího soudu v dotčeném aspektu „překvapen“ jen účastník svých práv nedbalý a na jednání odvolacího soudu nepřipravený (srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. července 2014, sp. zn. 29 Cdo 914/2014, uveřejněného pod číslem 107/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Otázku, zda insolvenční správce dlužníka O je ve sporu aktivně věcně legitimován, řešil (v mezích téhož skutkového základu zahrnujícího i zkoumání zástavního indosamentu) již insolvenční soud (se závěrem, že tomu tak není, jelikož dlužník O již není majitelem směnky) [srov. reprodukci rozsudku insolvenčního soudu v odstavcích 7. až 11. výše]. Rozhodnutím odvolacího soudu, který řešil tutéž otázku s částečně jiným výsledkem (se závěrem, že insolvenční správce dlužníka O není ve sporu aktivně věcně legitimován již proto, že právo uplatňovat nároky ze směnky náleží zástavnímu věřiteli), tedy dovolatel překvapen být neměl.

43. Napadené rozhodnutí tak vadami vytýkanými dovolatelem postiženo není. Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - dále zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

44. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

45. K postavení zástavního indosanta po zahájení insolvenčního řízení na jeho majetek.

Skutkový stav, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Tento skutkový stav lze zjednodušeně (v chronologickém pořadí) shrnout následovně:

[1] Dlužník S vystavil směnku vlastní s doložkou bez protestu se směnečnou sumou 200 mil. Kč na řad remitenta. Remitent směnku indosoval na společnost E a ta následně opatřila směnku blankoindosamentem. Následně obsahuje směnka nedatovaný zástavní indosament dlužníka O na banku P.

[2] Mezi dlužníkem O a bankou P byla uzavřena zástavní smlouva k zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru, kdy zástavou byla zastavená směnka s tím, že zástavní právo vzniká předáním směnky bance P.

[3] Dlužník O předal bance P zastavenou směnku.

[4] Soud zjistil úpadek dlužníka S a na jeho majetek prohlásil konkurs.

[5] Insolvenční soud zahájil insolvenční řízení na majetek dlužníka O, zjistil úpadek tohoto dlužníka a na jeho majetek prohlásil konkurs.

[6] Žalobce přihlásil do insolvenčního řízení dlužníka S pohledávku ze směnky, která byla popřena. Žalobce proto podal žalobu na určení pravosti pohledávky a v řízení předložil zastavenou směnku.

46. Nejvyšší soud se nejdříve zabýval realizací práv souvisejících se směnkou opatřenou zástavním indosamentem.

47. Podle § 1 odst. 1 zákona o cenných papírech tento zákon se vztahuje na cenné papíry, kterými jsou zejména akcie, zatímní listy, poukázky na akcie, podílové listy, dluhopisy, investiční kupóny, kupóny (§ 12), opční listy, směnky, šeky, náložné listy, skladištní listy a zemědělské skladní listy.

Podle § 17 odst. 1 zákona o cenných papírech k převodu listinného cenného papíru dochází jeho předáním nabyvateli, nestanoví-li zákon nebo dohoda stran něco jiného.

Podle § 18 odst. 1 zákona o cenných papírech k převodu listinného cenného papíru na řad se vyžaduje i rubopis.

Podle § 39 odst. 1 zákona o cenných papírech se smlouva o zastavení cenných papírů řídí ustanoveními občanského zákoníku o zástavním právu, pokud tento zákona nestanoví jinak. Právo podzástavní nelze pro účely tohoto zákona použít.

Podle § 40 zákona o cenných papírech zástavní právo, které se zřizuje na základě smlouvy podle § 39 (dále jen „zástavní právo“), vzniká v případě listinného cenného papíru předáním tohoto cenného papíru zástavnímu věřiteli, pokud tento zákon nestanoví jinak (odstavec 1). Ke vzniku smluvního zástavního práva k listinnému cennému papíru, který je převoditelný rubopisem, je třeba i písemné prohlášení vlastníka cenného papíru učiněné na tomto cenném papíru (dále jen „zástavní rubopis“). Ustanovení § 11 odst. 6 tím není dotčeno. Zástavní rubopis musí obsahovat doložku „k zastavení“ nebo slova stejného významu a označení osoby zástavního věřitele. Zástavní věřitel nesmí cenný papír opatřený zástavním rubopisem dále převádět, pokud ze zvláštního zákona nevyplývá něco jiného. Zanikla-li pohledávka zajištěná zástavním právem, má věřitel povinnost vyznačit zánik zástavního práva na tomto cenném papíru škrtnutím zástavního rubopisu (odstavec 2).

Podle čl. I § 77 odst. 1 směnečného zákona pokud to neodporuje povaze vlastní směnky, platí pro ni ustanovení daná pro cizí směnku o indosamentu (§§ 11 až 20).

Podle čl. I § 11 odst. 1 směnečného zákona každou směnku, i když nebyla vystavena na řad, lze převést indosamentem (rubopisem).

Podle čl. I § 16 směnečného zákona o tom, kdo má směnku v rukou, platí, že je řádným majitelem, prokáže-li své právo nepřetržitou řadou indosamentů, a to i tehdy, je-li poslední z nich blankoindosamentem. Přeskrtnuté indosamenty platí přitom za nenapsané. Následuje-li po blankoindosamentu další indosament, platí, že podpisovatel tohoto indosamentu nabyt směnky blankoindosamentem (odstavec 1). Pozbude-li někdo směnky jakýmkoliv způsobem, není nový majitel, který prokáže své právo způsobem uvedeným v odstavci 1, povinen směnku vydat, ledaže jí nabyt ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí (odstavec 2).

Podle čl. I § 19 odst. 1 směnečného zákona obsahuje-li indosament doložku „hodnota k zajištění“, „hodnota v zástavě“ nebo jinou doložku vyjadřující zastavení, může majitel vykonat všechna práva ze směnky; jeho indosament má však jen účinek zmocňovacího indosamentu.

48. Směnka je v právní teorii obvykle definována jako dlužnický dokonalý cenný papír, jímž za předpokladu splnění přísných formálních náležitostí vzniká přímý, bezpodmínečný, nesporný a abstraktní závazek určité osoby zaplatit majiteli směnky v určitém místě a čase stanovenou peněžitou částku (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 22. srpna 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, a ze dne 28. srpna 2008, sp. zn. 29 Odo 1141/2006, uveřejněné pod čísly 59/2004 a 77/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Směnka na řad se (typicky) převádí předáním nabyvateli (§ 17 odst. 1 zákona o cenných papírech) za současného vyznačení rubopisu, indosamentu (§ 18 odst. 1 zákona o cenných papírech, čl. I § 11 směnečného zákona) [srov. též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. prosince 2006, sp. zn. 29 Odo 1285/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2020, sp. zn. 29 Cdo 2457/2018].

49. Zástavním indosamentem převádí zástavní indosant zástavnímu indosatáři právo uplatnit směnečnou pohledávku vůči osobám směnečně zavázaným. Zástavní indosatář směnku převést dalším indosamentem nemůže, neboť jím vyznačený indosament na směnce má pouze účinky zmocňovacího indosamentu. Svě zástavní právo může vykonat toliko vymáháním směnečné pohledávky po osobách směnečně zavázaných.

50. Lze tedy shrnout, že v mimoinsolvenčních poměrech (kdyby netrvaly účinky zahájení insolvenčního řízení vedeného na majetek zástavního indosanta) by směnečnou pohledávku po dobu vyznačení zástavního indosamentu byla oprávněna uplatňovat (až do výše směnkou zajištěné pohledávky) po dlužníku S pouze banka P, a to (vzhledem k vedení insolvenčního řízení na majetek dlužníka S) přihláškou směnečné pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka S.

51. V projednávané věci byla práva a povinnosti jednotlivých subjektů modifikována zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek zástavního indosanta, tj. dlužníka O.

52. Podle § 109 insolvenčního zákona, ve znění účinném ke dni 25. března 2010 (kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek dlužníka O) se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky: a/ pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou, b/ právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených tímto zákonem, to platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení, c/ výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové

podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést (odstavec 1). Se zahájením insolvenčního řízení se spojují také další účinky stanovené zákonem (odstavec 2). Lhůty k uplatnění práv, která lze podle odstavce 1 uplatnit pouze přihláškou, po zahájení insolvenčního řízení nezačínají nebo dále neběží (odstavec 3). Účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku (odstavec 4).

Podle § 166 insolvenčního zákona zajištění věřitelé uplatňují své pohledávky přihláškou pohledávky, v níž se musí dovolat svého zajištění, uvést okolnosti, které je osvědčují, a připojit listiny, které se toho týkají. To platí i tehdy, jde-li o zajištěné věřitele, kteří mohou pohledávku vůči dlužníku uspokojit pouze z majetku poskytnutého k zajištění.

Podle § 183 insolvenčního zákona přihláškou pohledávky, kterou zajišťují věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty třetích osob, není dotčeno právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky z tohoto zajištění (odstavec 1). Přihláškou pohledávky není dotčeno ani právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky po kterékoli z osob odpovídajících mu společně a nerozdílně s dlužníkem; o právu věřitele požadovat plnění od dlužníkovra ručitele, včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení, to platí obdobně (odstavec 2). Osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle odstavců 1 a 2, mohou pohledávku, která by jim proti dlužníku vznikla uspokojením věřitele, přihlásit jako pohledávku podmíněnou, pokud ji nepřihlásí věřitel. Jestliže však věřitel takovou pohledávku přihlásí, mohou se jí tyto osoby v rozsahu, v němž pohledávku uspokojí, v insolvenčním řízení domáhat místo něj s tím, že pro jejich vstup do řízení platí přiměřeně § 18; návrh podle tohoto ustanovení mohou podat samy (odstavec 3).

Podle § 205 odst. 2 insolvenčního zákona podal-li insolvenční návrh věřitel, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud nařídil předběžné opatření, kterým zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem, majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku dlužníka, a majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení po vydání těchto rozhodnutí.

Podle § 206 odst. 1 písm. f/ insolvenčního zákona není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, majetkovou podstatu podle § 205 tvoří zejména akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva

Podle § 246 odst. 1 insolvenčního zákona prohlášením konkursu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jakož i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Insolvenční správce vykonává zejména akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do majetkové podstaty, rozhoduje o obchodním tajemství a jiné mlčenlivosti, vystupuje vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťuje provoz dlužníkovra podniku, vedení účetnictví a plnění daňových povinností.

Výše citovaná ustanovení jsou uvedena ve znění účinném v době od 1. ledna 2008 do 31. prosince 2012. V uvedené době nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek dlužníka S a žalobce v tomto insolvenčním řízení uplatnil spornou pohledávku.

53. Výklad citovaných ustanovení insolvenčního zákona podal Nejvyšší soud v R 70/2012 V něm uvedl:

[1] Dlužník, ohledně jehož majetku je vedeno insolvenční řízení a který dal zástavnímu věřiteli do zástavy svou pohledávku (zástavní dlužník), není „třetí osobou“ ve smyslu § 183 odst. 1 insolvenčního zákona. Zastavená pohledávka je stále majetkem dlužníka.

[2] I zajištění věřitelé (ve shodě s dikcí § 166 insolvenčního zákona) uplatňují své pohledávky

příhláškou pohledávky. Tento závěr je ostatně v souladu se zvláštní částí důvodové zprávy k vládnímu návrhu insolvenčního zákona (který projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002 - 2006 jako tisk č. 1120), konkrétně s důvodovou zprávou k § 173 až § 175 insolvenčního zákona, podle které „z ustanovení § 174 odst. 3 i § 183 osnovy nyní jednoznačně plyne, že povinnost přihlásit pohledávku mají i zajištění věřitelé (jinak riskují, že ze zajištění uspokojení nebudou)“. V tomto duchu (tedy tak, že právo na uspokojení ze zajištění pohledávky majetkem dlužníka lze po zahájení řízení uplatnit přihláškou) je nutno vykládat také ustanovení § 109 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněné pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

[3] Tím, že insolvenční zákon dovoluje zajištěnému věřiteli uplatnit právo na uspokojení zajištěné pohledávky ze zajištění tvořeného majetkem dlužníka přihláškou již od zahájení insolvenčního řízení (§ 110 odst. 1 insolvenčního zákona), jej současně od okamžiku, kdy v souladu s § 109 odst. 4 insolvenčního zákona nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, vylučuje z možnosti uplatňovat práva ze zajištění tvořeného majetkem dlužníka žalobou (srov. § 109 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona).

[4] Vzhledem k § 109 odst. 1 písm. a/ a b/ insolvenčního zákona, od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, přechází právo domáhat se zaplacení zastavené pohledávky zpět na dlužníka a prohlášením konkursu na majetek dlužníka pak (ve shodě s § 246 odst. 1 insolvenčního zákona) na insolvenčního správce dlužníka.

K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil např. v R 72/2019, v R 80/2019, v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 2690/2011, v usnesení ze dne 30. srpna 2018, sen. zn. 29 NSČR 148/2016, nebo v rozsudku ze dne 31. března 2020, sp. zn. 29 Cdo 895/2018.

54. V usnesení sen. zn. 29 NSČR 4/2013 nebo v R 80/2019 Nejvyšší soud uvedl, že zajištěný věřitel má právo, aby byl v insolvenčním řízení při splnění stanovených předpokladů uspokojen z výtěžku zpeněžení zajištění, přičemž předmět zajištění tvoří do jisté míry oddělenou majetkovou podstatu, z níž nemohou být (před plným uspokojením nároků zajištěného věřitele) uspokojeni jiní věřitelé dlužníka.

55. Insolvenční zákon má ve vztahu k jiným právním předpisům (jiným zákonům) upravujícím vymáhání pohledávek věřitelů za (insolvenčním) dlužníkem povahu zákona speciálního (jehož uplatnění má v případě dlužníkovy úpadku přednost); srov. (mutatis mutandis ve vztahu k daňovým pohledávkám) např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. března 2018, sen. zn. 29 ICdo 23/2016, uveřejněného pod číslem 70/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Zvláštní (přednostní) úpravu obsahuje též pro uplatnění (způsob a pořadí uspokojení) pohledávek zajištěných věřitelů (insolvenčního) dlužníka (mezi něž patří i věřitelé zástavní), včetně toho, že okruh zajištěných věřitelů je (bez ohledu na jiné způsoby zajištění v hmotném právu) samostatně a taxativně vymezen (pro účely insolvenčního zákona) v § 2 písm. g/ insolvenčního zákona (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2014, sen. zn. 29 NSČR 39/2014, uveřejněné pod číslem 39/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. listopadu 2015, sen. zn. 29 ICdo 61/2015, uveřejněný pod číslem 81/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Tuto zvláštní povahu má insolvenční zákon (jak ostatně dokumentuje i tento spor) i ve vztahu k pohledávkám směnečným (jejichž vymáhání v mimoinsolvenčních poměrech upravuje především směnečný zákon); srov. k tomu např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2014, sen. zn. 29 ICdo 4/2012, uveřejněný pod číslem 59/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2016, sen. zn. 29 ICdo 56/2014, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. prosince 2017, sen. zn. 29 ICdo 99/2015. Na tomto základě Nejvyšší soud (ve shodě s dovolací argumentací) uzavírá, že judikatorní závěry, jež přijal při výkladu

práv zajištěného věřitele, jemuž k zajištění jeho pohledávky insolvenční dlužník přenechal (dal) do zástavy pohledávku za svým dlužníkem, se uplatní i tehdy, je-li zástavou směnečná pohledávka insolvenčního dlužníka za jeho dlužníkem.

56. Dal-li vlastník směnky zástavnímu věřiteli do zástavy směnku, je směnka stále majetkem zástavního dlužníka (zástavního indosanta); zástavní věřitel není vlastníkem směnky a nemůže ji dále převádět. Platí tedy, že dlužník, ohledně jehož majetku je vedeno insolvenční řízení a který dal směnečnému věřiteli do zástavy svou směnečnou pohledávku (předal mu směnku opatřenou zástavním indosamentem), není „třetí osobou“ ve smyslu § 183 odst. 1 insolvenčního zákona. Zastavená směnečná pohledávka je stále majetkem (insolvenčního) dlužníka, který insolvenční správce dlužníka po rozhodnutí o úpadku dlužníka sepíše (je oprávněn sepsat) do majetkové podstaty dlužníka (srov. i § 205 odst. 2 a § 206 odst. 1 písm. f/ insolvenčního zákona).

57. Poté, co ve smyslu § 109 odst. 1 insolvenčního zákona nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, který dal zástavnímu věřiteli do zástavy svou směnečnou pohledávku, již zástavní věřitel není oprávněn domáhat se žalobou podanou vůči poddlužníku (směnečnému dlužníku) zaplacení zastavené směnečné pohledávky bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka nebyla řádně a včas uspokojena a že zástavní právo k zastavené směnečné pohledávce je vůči poddlužníku (směnečnému dlužníku) účinné. Od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, přechází právo domáhat se zaplacení zastavené směnečné pohledávky zpět na (insolvenčního) dlužníka a prohlášením konkursu na majetek dlužníka pak na insolvenčního správce dlužníka (§ 246 odst. 1 insolvenčního zákona).

58. Tím, že insolvenční zákon dovoluje zajištěnému věřiteli uplatnit právo na uspokojení zajištěné pohledávky ze zajištění tvořeného majetkem dlužníka (směnečnou pohledávkou, kterou dal dlužník do zástavy) přihláškou již od zahájení insolvenčního řízení (§ 110 odst. 1 insolvenčního zákona), jej současně od okamžiku, kdy v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 insolvenčního zákona nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, vylučuje z možnosti uplatňovat práva ze zajištění tvořeného majetkem dlužníka (směnečnou pohledávkou) žalobou (ve směnečných poměrech návrhem na vydání směnečného platebního rozkazu) [§ 109 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona]. Od prohlášení konkursu na majetek dlužníka přechází právo domáhat se zaplacení zastavené směnečné pohledávky na insolvenčního správce dlužníka (§ 246 odst. 1 insolvenčního zákona). To, že směnečná pohledávka je zástavou určenou i v insolvenčním řízení k uspokojení pohledávky zajištěného (zástavního) věřitele, však současně znamená, že dlužník (insolvenční správce jako představitel majetkové podstaty dlužníka) s ní nemůže volně nakládat způsobem, jímž by ji využil k uspokojení svých vlastních závazků (dluhů), stejně jako tak nemohl učinit před zahájením insolvenčního řízení.

59. V projednávané věci byl tedy insolvenční správce dlužníka O po zjištění, že před zahájením insolvenčního řízení dlužník O (coby majitel směnky) opatřil směnku zástavním indosamentem ve prospěch banky P, které směnku též předal do zástavy (na základě písemně uzavřené zástavní smlouvy), oprávněn sepsat směnku (směnečnou pohledávku) do majetkové podstaty dlužníka O coby majetek dlužníka O a od prohlášení konkursu na majetek dlužníka O tuto směnečnou pohledávku vymáhat (její úhradu požadovat) po směnečném dlužníku (dlužníku S) a to (vzhledem k souběžně vedenému insolvenčnímu řízení na majetek dlužníka S) přihláškou směnečné pohledávky do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka S. Byl-li majitelem zástavy (majitelem směnečné pohledávky) dlužník O, nebyl zástavní věřitel (banka P) od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek dlužníka O, oprávněn domáhat se vůči poddlužníku (směnečnému dlužníku, jímž je dlužník S) zaplacení zastavené směnečné pohledávky. Právní posouzení věci odvolacím soudem, jež dovozuje opak, tedy správné není a dovolání je již proto důvodné.

60. K argumentaci uvedené v doplnění dovolání ze dne 24. srpna 2020 Nejvyšší soud nepřihlížel,

neboť změna či doplnění dovolacích důvodů (a to i formou doplnění nové argumentace v mezích téhož dovolacího důvodu) je ve smyslu § 242 odst. 4 o. s. ř., možná jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání; ta dovolateli uplynula dne 27. prosince 2018. Navíc okolnost, že bylo v průběhu dovolacího řízení vydáno rozhodnutí v řízení o vyloučení věci z majetkové podstaty, není možné zohlednit v rámci dovolacího řízení, když pro rozhodnutí dovolacího soudu je rozhodující stav v době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu (§ 243f odst. 1 o. s. ř.).

61. K neúčasti insolvenčního správce při přezkumném jednání.

Dovolatel namítá, že přezkumné jednání bylo protizákonné a nicotné, neboť se ho osobně nezúčastnila J. V.

62. Jak plyne ze skutkových zjištění insolvenčního soudu, jakož i z protokolu o přezkumu, přezkumné jednání v projednávané věci proběhlo na základě seznamu přihlášených pohledávek obsahujícího stanovisko J. V. k jednotlivým pohledávkám. J. V. se přezkumného jednání osobně neúčastnila, na základě procesní plné moci ji zastoupila J. D. (jež byla v té době osobou zapsanou v seznamu insolvenčních správců).

63. Podle § 40 odst. 3 insolvenčního zákona insolvenční správce může pověřit svého zaměstnance i zaměstnance dlužníka, aby za něho jednal v soudních a jiných řízeních; tím není dotčena jeho odpovědnost podle tohoto zákona.

Podle § 189 insolvenčního zákona insolvenční správce sestaví seznam přihlášených pohledávek; u pohledávek, které popírá, to výslovně uvede (odstavec 1 věta první). Seznam přihlášených pohledávek zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku nejpozději 15 dnů přede dnem, kdy se o nich má konat přezkumné jednání, a má-li se přezkumné jednání konat do 15 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, nejpozději 3 dny přede dnem, kdy se o nich má konat přezkumné jednání. Insolvenční soud dále bez zbytečného odkladu zveřejní v insolvenčním rejstříku každou změnu seznamu přihlášených pohledávek (odstavec 3).

Podle § 190 insolvenčního zákona přezkoumání přihlášených pohledávek se děje na přezkumném jednání nařízeném insolvenčním soudem (odstavec 1). Termín a místo konání přezkumného jednání určí insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku. Dlužníku a insolvenčnímu správci doručí insolvenční soud předvolání k přezkumnému jednání do vlastních rukou, s poučením o nezbytnosti jejich účasti (odstavec 2). Oznámení o změně termínu nebo místa konání přezkumného jednání doručí insolvenční soud zvlášť osobám uvedeným v odstavci 2 za podmínek tam stanovených. O změně termínu nebo místa konání přezkumného jednání vyrozumí insolvenční soud zvlášť také osoby uvedené v § 139 odst. 1, pokud jde o přihlášené věřitele, a to prostřednictvím veřejné datové sítě (odstavec 3).

Podle § 191 insolvenčního zákona přezkoumání pohledávek při přezkumném jednání se děje podle seznamu přihlášených pohledávek.

Podle § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [311/2007](#) Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, seznam přihlášených pohledávek obsahuje stanovisko insolvenčního správce k přihlášené pohledávce (odstavec 1 písm. l/). Pokud insolvenční správce pohledávku popírá, uvede ve svém stanovisku, v jaké části a z jakého důvodu (odstavec 2).

Výše citovaná ustanovení jsou uvedena ve znění účinném do 31. prosince 2013. V uvedené době byl sestaven seznam přihlášených pohledávek a pohledávky byly přezkoumány.

64. Přezkumné jednání v insolvenčním řízení vedeném podle insolvenčního zákona je zvláštním druhem soudního jednání, jehož cílem a smyslem je sestavit seznam přihlášených pohledávek, které

se považují za zjištěné. Provádí se podle seznamu přihlášených pohledávek, který obsahuje stanovisko insolvenčního správce ke každé pohledávce. Nezbytná účast insolvenčního správce při přezkumném jednání vychází z toho, že insolvenční správce, jako osoba upřednostňující společný zájem věřitelů před všemi ostatními zájmy, má rozhodující postavení při popírání pohledávek a stanovisko zaujaté v seznamu přihlášených pohledávek může až do skončení přezkumného jednání změnit (zejména může dosud nepopřenu pohledávku popřít).

65. Otázku, zda se může insolvenční správce nechat zastoupit při přezkumném jednání jinou osobou, insolvenční zákon v rozhodném znění výslovně neřešil. Platilo jen obecné pravidlo § 40 odst. 3 insolvenčního zákona, přičemž není pochyb o tom, že co může insolvenční správce udělat prostřednictvím svých či dlužníkových zaměstnanců, může udělat i prostřednictvím zástupce na základě plné moci. Právě proto, že potřeby praxe ukázaly na nezbytnost upravit zastoupení insolvenčního správce při činnostech, u kterých se zásadně předpokládá jeho osobní účast (k čemuž patří i přezkumné jednání) a že se současně jevílo nežádoucím svěřit toto zastoupení osobám, jež nemají kvalifikaci vyžadovanou pro insolvenční správce, vyústila odborná diskuse na dané téma ve změnu dikce § 190 insolvenčního zákona, provedenou s účinností od 1. ledna 2014 zákonem č. [294/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

66. Vládní návrh pozdějšího zákona č. [294/2013](#) Sb. projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období (2010 - 2013) jako tisk č. 929/0, přičemž doplnění textu § 190 odst. 2 insolvenčního zákona v něm bylo obsaženo pod bodem 103. Zvláštní část důvodové zprávy k bodům 99 až 107 (§ 189 až § 191, § 197 a § 198) se k předmětné změně vyslovuje takto:

„Změny ustanovení § 190 insolvenčního zákona odrážejí potřeby praxe zejména při přezkumných jednáních, jež se týkají řešení dlužníkovra úpadku oddlužením. Insolvenčnímu správcu se umožňuje nechat se při přezkumném jednání zastoupit na své nebezpečí a na své náklady i jinou osobou s týmiž kvalifikačními předpoklady a insolvenčnímu soudu se výslovně svěřuje možnost uložit insolvenčnímu správcu, jakým způsobem mu případně má poskytnout součinnost při přípravě přezkumného jednání“.

67. Ač v nerespektování požadavku osobní účasti lze pro rozhodné období spatřovat pochybení J. V., pak v okolnosti, že při přezkumném jednání byla zastoupena osobou s týmiž kvalifikačními předpoklady (kteroužto možnost insolvenční zákon od 1. ledna 2014 výslovně připouští), jejíž aktivity v průběhu přezkumného jednání nevedly ke změně stanoviska J. V. vyjádřeného předem v seznamu přihlášených pohledávek, nespaturuje Nejvyšší soud důvod k popření výsledků přezkumného jednání (k závěru, že šlo o jednání nicotné a že má být opakováno).

68. Závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 3146/2011, na nějž odkazuje dovolatel, se na uvedenou věc nevztahují. V uvedeném rozhodnutí připustil Nejvyšší soud v poměrech zákona o konkursu a vyrovnání opětovný přezkum již jednou přezkoumané pohledávky, která nebyla zjištěna. Za důvody pro opětovný přezkum označil vadu přihlášky, která brání přezkumu, absenci stanoviska správce konkursní podstaty k přihlášené pohledávce a neurčitost popěrného úkonu. V projednávané věci však žádný z těchto důvodů naplněn nebyl, neboť přihláška pohledávky neměla vady bránící přezkumu, J. V. jako insolvenční správkyně dlužníka vyjádřila své stanovisko v seznamu přihlášených pohledávek a její popěrný úkon směnečné pohledávky přihlášené žalobcem byl dostatečně určitý.

69. Na výsledek přezkumu konečně nemá (nemůže mít vliv) ani tvrzená podjatost J. V. Ta má (může) být řešena v samotném insolvenčním řízení návrhem či podnětem k odvolání či zproštění insolvenčního správce z funkce nebo k ustanovení odděleného insolvenčního správce. Návrh lze

přítom učinit po celou dobu trvání insolvenčního řízení. Nový insolvenční správce (či oddělený insolvenční správce) pak může popření pohledávky podjatým insolvenčním správcem vzít zpět, bude-li mít za to, že pohledávka je po právu. Samotný incidenční spor k řešení podjatosti insolvenčního správce, vystupujícího navíc jako strana tohoto sporu, neslouží. K tomu srov. mutatis mutandis usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2019, sen. zn. 29 ICdo 177/2017, podle něhož není případná podjatost insolvenčního správce důvodem pro stavení či prodloužení prekluzivní lhůty pro podání odpůrcí žaloby určené v § 239 odst. 3 insolvenčního zákona.

70. Správnost závěru odvolacího soudu, co do posouzení účinků přezkumného jednání, se tak dovolateli zpochybnit nepodařilo.

71. V mezích uplatněných dovolacích důvodů je napadené rozhodnutí, v části prvního výroku, jímž odvolací soud potvrdil bod I. výroku rozsudku, kterým soud prvního stupně zamítl žalobu na určení pravosti dílčích pohledávek č. 4 (ze smlouvy o půjčce) v částce 29 888 480,96 Kč, věcně správné. Nejvyšší soud proto dovolání v této části podle § 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř. zamítl.

72. Naopak v posouzení právní otázky způsobu uplatňování směnky opatřené zástavním indosamentem zástavního indosanta, na jehož majetek bylo zahájeno insolvenční řízení, není rozhodnutí odvolacího soudu správné. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadený rozsudek v části prvního výroku, jímž odvolací soud potvrdil bod I. výroku rozsudku, kterým soud prvního stupně zamítl žalobu na určení pravosti dílčích pohledávek č. 2 v částce 226 268 520,15 Kč z titulu neuhrazené směnečné sumy (200 mil. Kč) a směnečného úroku (26 301 396,86 Kč poníženého o částku 32 876,71 Kč, viz bod 35.) a č. 3 v částce 666 666,70 Kč z titulu směnečné odměny (k zákonnému úroku z prodlení ze směnečné sumy viz bod 35.), a v závislých výrociích o nákladech řízení zrušil podle § 243e odst. 1 o. s. ř. a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)